

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 21)
indre marked
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	4. oktober 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Erhvervsministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens 9. oversigt over statsstøtte i den europæiske union, COM (2001) 403, endelig udgave og Kommissionens resultattavle (scoreboard) vedrørende statsstøtte, COM (2001) 412, endelig udgave.

Kommissionens 9. oversigt over statsstøtte i den europæiske union COM (2001) 403, endelig udgave, og

Kommissionen resultattavle (scoreboard) vedrørende statsstøtte - COM (2001) 412, endelig udgave.

Resumé

Europa-Kommissionen har nu offentliggjort sin 9. oversigt over statsstøtte i den europæiske union samt en resultattavle (scoreboard) for statsstøtte i EU. Dokumenterne indeholder oplysninger om statsstøtteniveauet i EU og de enkelte medlemsstater samt om den statsstøttekontrol, som Kommissionen udfører.

Af dokumenterne fremgår det, at der generelt er sket et fald i det samlede statsstøtteniveau i EU – herunder i størstedelen af medlemsstaterne. I Danmark er der sket en mindre stigning i anvendelsen af statsstøtte i forhold til BNP samtidig med, at en stigende del af den danske støtte anvendes til horisontale formål, der normalt anses for at være i fællesskabets interesse. Danmark er den medlemsstat, der anvender mest støtte orisontale formål (92 %, hvor EU-gennemsnittet er 34 %). Den danske støtte anvendes primært til forskning- og udvikling, miljøbeskyttelse og energibesparelser samt uddannelse og beskæftigelse. Til sammenligning anvender Frankrig 65 % af støtten på ikke-horisontale formål til bl.a. redning og omstrukturering af kriserammede virksomheder, sektorale formål og

2. oktober 2001

Sag 3:1205-0202-24

/hen

regionale formål. I Danmark ydes ikke støtte til redning og omstrukturering. Derudover anvendes en mindre del til skibsværftsstøtte i overensstemmelse med EU's regler.

- Baggrund og indhold

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har nu offentliggjort sin 9. oversigt over statsstøtte i den europæiske union samt en resultattavle (scoreboard) for statsstøtte.

Om dokumenterne bemærkes, at Kommissionen siden 1988 løbende har offentliggjort oversigter over statsstøtteniveauet i EU - fra 1998 på årlig basis. De væsentligste formål med oversigterne er dels at styrke gennemsigtigheden på statsstøtteområdet dels at bidrage til, at der hurtigt kan reageres på ændringer i statsstøttemønstret.

Resultattavlen (scoreboard'et) er et nyt instrument, som udgør et supplement til Kommissionens årlige oversigter over statsstøtteniveauet i EU. Mens de såkaldte oversigter indeholder mere detaljerede oplysninger om medlemsstaternes anvendelse af statsstøtte – herunder støtteniveau, formål og form – indeholder resultattavlen færre detaljerede oplysninger. I stedet gennemgås generelle tendenser og udviklinger med henblik på at skabe debat om statsstøttepolitikken.

Den 9. oversigt over statsstøtte i den europæiske union dækker perioden 1995-1999. Resultattavlen fokuserer primært på perioden 1997-1999, men indeholder også statistisk materiale tilbage til 1990.

Uanset at de to dokumenter i vidt omfang dækker samme periode, er der dog ikke samme resultater i dokumenterne, hvilket skyldes, at formålene med de to dokumenter er forskelligt, at opgørelserne i resultattavlen er mindre detaljerede og at det statistiske grundlag er anvendt forskelligt.

Den 9. oversigt over statsstøtteniveauet i EU.

I den 9. oversigt over støtteniveauet i EU anfører Kommissionen, at oversigternes betydning er stigende, da oversigterne blandt andet medvirker til at øge gennemsigtigheden omkring medlemsstaternes implementering af Kommissionens beslutninger. Oversigternes betydning er endvidere steget i lyset af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm i marts i år. På Stockholm-mødet konkluderede medlemsstaterne således, at medlemsstaterne senest i 2003 bør udvise en nedadgående tendens i statsstøtten i forhold til BNP under hensyn til nødvendigheden af fremover at kanalisere støtten i retning af horisontale mål af fælles interesse, herunder mod samhørighedsmål.

Kommissionen har derfor i forhold til tidligere udviklet oversigten, således at oversigten kan danne grundlag for de beslutninger, der måtte være nødvendige for gennemførelse af og overvågning af gennemførelsen af Stockholm-konklusionerne.

Oplysningerne i den 9. oversigt viser, at det samlede støtteniveau i EU er faldende. Statsstøtten udgjorde således i perioden 1995-1997 i alt 102 mia. EURO mod 90 mia. EURO i perioden 1997-1999. Kommissionen finder dog, at støtteniveauet fortsat er for højt, og at der derfor er behov for fortsatte reduktioner af dette.

Derudover indeholder oversigten en opgørelse over den samlede statsstøtte pr. indbygger i medlemslandene. Det fremgår heraf, at Luxembourg og Finland yder mest støtte pr. indbygger. Luxembourg ydede således i perioden 1997-1999 514 EURO (ca. 3.855,- D.kr.) i støtte pr. indbygger, mens den finske støtte pr. indbygger udgjorde 387 EURO (ca. 2.902,- D.kr.) i samme periode. Danmark er det land, der i samme periode har givet 3. mest statsstøtte – nemlig 317 EURO pr. indbygger (ca. 2.377,- D.kr.) pr. indbygger. Det europæiske gennemsnit udgør 240 EURO (ca. 1.800,- D.kr.) pr. indbygger.

Med hensyn til *det samlede støtteniveau til alle sektorer* viser oversigten, at der generelt er sket et fald i statsstøtten opgjort i % i forhold til BNP. I % i forhold til BNP udgjorde støtten således i 1995-1997 gennemsnitligt i EU 1,43 % mod 1,18 % i 1997-1999. Samtidig viser oversigten, at det europæiske gennemsnit for støtte pr. beskæftiget i 1995-1997 udgjorde 656 EURO (ca. 4.920,- D.kr.) og ca. 563 EURO (ca. 4.222,- D.kr.) i 1997-1999.

Også i de enkelte lande er der sket et fald i anvendelsen i støtte – bortset fra i Danmark, Holland, Luxembourg og Irland, hvor støtten målt i forhold til % af BNP er stigende. I Danmark udgjorde støtten således i perioden 1995-1997 1,07 % af BNP mod 1,08 % i 1997-1999. Danmark anvender således fjerde- mest statsstøtte i forhold til BNP.

I gennemsnit pr. beskæftiget udgjorde den danske støtte i 1995-1997 599 EURO (ca. 4.492,- D.kr.) mod 622 (ca. 4.665,- D.kr.) i 1997-1999. Danmark er dermed det land, der bruger 7. mest støtte i pr. beskæftiget.

Kommissionen anfører, at stigningerne i den danske støtte særligt skyldes den stigende anvendelse af støtte til miljøbeskyttelse samt uddannelses- og beskæftigelsesforanstaltninger.

Opgørelserne over *den samlede støtte til fremstillingssektoren* viser, at Danmark er det land, der giver næstmest støtte pr. beskæftiget (i fremstillingssektoren). Danmark ydede således gennemsnitligt i perioden 1997-1999 1453 EURO (ca. 10.897,- D.kr.) pr. beskæftiget. Kun Irland yder mere med 1.683 EURO pr. beskæftiget i samme periode. Det europæiske gennemsnit udgjorde i samme periode 916 EURO (ca. 6.870,- D.kr.).

Opgjort på støtteformål viser oversigten, at der er sket en udvikling i støttemønsteret. Kommissionen konkluderer således, at Amsterdam-Traktaten har medført en stigning i den betydning, som både miljøområdet og beskæftigelsesområdet tillægges. Opgørelserne på støtteformål viser da også, at der er sket stigning i anvendelsen af støtte til såkaldte horisontale formål – f.eks. miljø, beskæftigelse, uddannelse, forskning og udvikling samt små og mellemstore virksomheder.

I perioden 1995-1997 anvendtes således gennemsnitligt 27 % af den samlede støtte til fremstillingssektoren i EU til horisontale formål, mens dette tal i perioden 1997-1999 er steget til 34 %. I Danmark anvendtes 85 % af den danske støtte i perioden 1995-1997 til horisontale formål mens dette tal i 1997-1999 er steget til 92 %. Danmark er dermed klart det land, hvor den største del af støtten anvendes til horisontale formål. Holland anvendte i perioden 1997-1999 83 % af den samlede støtte til fremstillingssektoren til horisontale formål, mens lande som Finland, Irland, og Sverige anvendte henholdsvis 74 %, 65 % og 59 % af den samlede støtte til horisontale formål.

I oversigten noteres det endvidere, at der er sket et fald i anvendelsen af den såkaldte ad hoc støtte, der primært anvendes til redning- og omstrukturering af kriseramte virksomheder. I perioden 1995-1997 blev der således i alt i EU ydet 8.299 mill. EURO i ad hoc støtte til fremstillingssektoren, mens dette tal i 1997-1999 er faldet til 3.911 mill. EURO. Tilsvarende er der sket et fald i ad hoc støtten til servicesektoren fra 4.808 mill. EURO i 1995 -1997 til 3.655 i 1997-1999. Lande som Spanien, Italien og Frankrig tegner sig for den væsentligste del af ad hoc støtten, mens hverken Danmark, Luxembourg, Sverige eller UK har ydet sådan støtte til fremstillings- og servicesektoren.

Kommissionen anfører, at faldet i ad hoc støtten blandt andet skyldes, at en række lande i løbet af 1990'erne har afsluttet en række større omstruktureringer af produktionsvirksomheder og at der er sket en liberalisering af på fly- og finansområdet samt at omstrukturingsstøtten til det tidligere Østtyskland er faldende. Kommissionen påpeger endvidere, at mønsteret i ad hoc støtten tilsyneladende er ændret, idet ad hoc støtten nu i mindre grad anvendes til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder og i højere grad til mere horisontale formål.

Udover de generelle tendenser indeholder oversigten nærmere oplysninger om anvendelsen af statsstøtte i forskellige sektorer – f.eks. i motorkøretøjsindustrien, skibsbygningsindustrien, landbrugs- og fiskerisektoren samt indenfor kultur- og medieområdet.

Endelig indeholder oversigten som noget nyt en kort landeanalyse, hvor udviklingen i de enkelte lande gennemgås.

I denne anføres der om Danmark, at der i perioden 1997-1999 er sket en mindre stigning i den danske statsstøtte, idet dette dog er resultatet af en stigning i støtten indtil 1997 som er blevet fulgt af reduktioner indtil 1999. Derudover nævnes det, at langt den væsentligste del af den danske støtte til fremstillingssektoren er ydet til horisontale formål – særligt forskning og udvikling og miljøbeskyttelse samt energibesparelse, primært i form af reduktioner fra CO₂-afgifterne. Når man sammenligner perioden 1995-1997 og perioden 1997-1999 ses det mest markante fald i støtte til skibsbygningsindustrien, ligesom Kommissionen anfører, at den danske regionalstøtte ligger på det laveste niveau i EU.

Kommissionen anfører endvidere, at i absolutte tal er der sket en stigning i den danske støtte på 50 % i perioden 1990 til 1999. Denne udvikling dækker dog over vigtige udviklinger i støttemønsteret. Støtten til landbrug- og fiskeri er således halveret mens støtten til fremstillingssektoren er fordoblet. Derudover er støtten til jernbanetransport steget i 1999, ligesom støtten til servicesektoren er steget. Derudover ses der markante stigninger i støtten til miljøbeskyttelse og energiforanstaltninger samt i støtten til uddannelse og bekæmpelse af arbejdsløshed. Endelig noterer Kommissionen sig, at der frem til 1999 ikke er ydet rednings- og omstrukturingsstøtte i Danmark.

Resultattavlen (scoreboardet)

Resultattavlen, der primært fokuserer på perioden 1997-1999 indeholder som indledningsvis nævnt færre detaljerede oplysninger end den 9. oversigt. I stedet gennemgås generelle tendenser og udviklinger med henblik på at skabe debat om statsstøttepolitikken.

Også i resultattavlen slår Kommissionen fast, at det er nødvendigt med en effektiv støttekontrol for at sikre et velfungerende Indre Marked. I den forbindelse udtrykkes bekymring over det samlede støtteniveau i EU, og Kommissionen anfører, at uanset at den kan godkende de enkelte statsstøtteordninger, så har den samlede støtte en betydelig konkurrenceforvridende effekt. Kommissionen henviser til, at dette synspunkt er anerkendt

af både medlemstaterne og Europa-Parlamentet og dette er blandt andet kommet til udtryk på møder i Det Europæiske Råd – senest i Stockholm i marts i år.

Resultattavlen er bygget omkring fire hoveddele, idet Kommissionen dog angiver, at den har til hensigt løbende at udvikle resultattavlen, og det overvejes f.eks. i fremtiden at udarbejde særlige analyser af støtten til landbrug og fiskeri samt til jernbanetransport.

Resultattavlens første del indeholder en oversigt over statsstøtteniveauet i EU gennem de seneste 10 år – herunder en oversigt over statsstøtteniveauet i forhold til BNP i de enkelte medlemsstater.

Det fremgår heraf, at der siden 1990 er sket et generelt fald i statsstøtteniveauet i EU i forhold til BNP. Også opgørelserne over statsstøtteniveauet i forhold til BNP i de enkelte medlemsstater viser et generelt fald, idet der dog ses stigninger i Danmark, Irland, Luxembourg og Holland.

Endelig viser opgørelserne, at der i 1999 generelt i EU skete en relativ kraftig reduktion i andelen af støtte rettet mod specifikke sektorer, mens der skete en stigning i andelen af støtte rettet mod horisontale formål – f.eks. forskning og udvikling, miljøbeskyttelse, uddannelse og beskæftigelse samt små og mellemstore virksomheder. Oversigten viser endvidere, at særlig støtte til forskning og udvikling – men også støtte til miljøbeskyttelse og energibesparelser – har fået øget betydning gennem de sidste 10 år. Andelen af støtte til små og mellemstore virksomheder har derimod ligget relativt fast.

Resultattavlens anden del består af et såkaldt medlemsstatsforum, som på sigt gennem henvisninger til de nationale hjemmesider skal indeholde oplysninger om medlemsstaternes statsstøttepolitik. På nuværende tidspunkt er der i resultattavlens medlemsforum indlagt oplysninger fra UK, Italien og Tyskland.

Resultattavlens tredje del indeholder en oversigt over medlemsstaternes overholdelse af procedurereglerne på statsstøtteområdet og Kommissionens kontrol. Det fremgår heraf, at der i årene 1997-1999 skete et fald i Kommissionens antal af sager fra 693 i 1997 til 610 i 1999. Endvidere fremgår det, at der er sket et fald fra 22 % til 17 % i andelen af sager om ulovlig støtte, det vil sige støtte, der ikke er anmeldt til Kommissionen. Samtidig fremgår det dog, at antallet af sager (ekskl. sager i landbrugs- og fiskerisektoren), hvor Kommissionen har krævet tilbagebetaling, er fordoblet fra 12 til 24 i perioden 1997-1999.

Opgørelsen viser endvidere, at Kommissionen i perioden 1997-1999 traf beslutning i alt 1190 sager. Heraf blev der truffet beslutning uden åbning af formel procedure i 87 % af sagerne. Procedure åbnes i de sager, hvor Kommissionen er i tvivl om støttens forenelighed med fællesskabet. I de danske sager blev der åbnet procedure i 3 % af sagerne og Danmark er dermed blandt de lande, hvor der er åbnet procedure i færrest procent af sagerne. Tyskland, Grækenland, Frankrig, Italien og Luxembourg ligger over EU-gennemsnittet, idet der i disse lande er åbnet procedure i mellem 17 og 33 % sagerne.

Med henblik på at resultattavlen kan danne grundlag for en identifikation af de områder, hvor der er behov for en særlig indsats fra Kommissionens side, indeholder *resultattavlens fjerde del* en gennemgang af særlige områder i statsstøttepolitikken og placerer medlemsstaterne i forhold til disse.

Denne del af resultattavlen indeholder blandt andet en gennemgang af støtteformål (ekskl. støtte til landbrug og fiskeri, og jernbanetransport).

Med hensyn til støtte til horisontale formål anfører Kommissionen, at denne form for støtte normalt anses for mindre konkurrenceforvridende end støtte til f.eks. særlige sektorer eller krisestøtte. Henset til konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm finder Kommissionen, at det i flere lande bør være et prioriteret mål i statsstøttepolitikken at få rettet en større andel af statsstøtten mod horisontale formål.

En opgørelse over medlemsstaternes anvendelse af støtte til forskning og udvikling, små og mellemstore virksomheder, miljøbeskyttelse og energibesparelser viser således stor forskelle i anvendelsen af støtte til disse horisontale formål. I Danmark anvendes mere end 55 % af den samlede statsstøtte til disse formål. Uanset at der gennem de sidste to år er sket et fald i andelen af støtte til horisontale formål, er Danmark dermed ét af de lande, der anvender den største andel af støtte til horisontale formål. Kun Finland og Holland anvender for nuværende en større andel af statsstøtten til horisontale formål – nemlig ca. 65 % af den samlede støtte. Til sammenligning anvender f.eks. Grækenland, UK og Irland mindre end 20 % af den samlede statsstøtte på horisontale formål.

Det bemærkes, at når andelen af den støtte, der anvendes til horisontale formål er forskellig i den 9. oversigt og i resultattavlen, så skyldes det, at i resultattavlen er opgørelsen foretaget i forhold til støtte til alle sektorer bortset fra landbrug, fiskeri og transport, mens opgørelsen i den 9. oversigt alene er foretaget i relation til støtte til fremstillingssektoren.

I *resultattavlens femte del* bestræber Kommissionen sig på at indsætte statsstøttepolitikken i en bredere Indre Markeds sammenhæng – herunder i forhold til de strukturreformer, der er gennemført i medlemsstaterne.

I dette afsnit af resultattavlen anføres det, at statsstøtte ikke er det eneste politiske instrument, som har virkning på konkurrencen i Det Indre Marked. Også andre regulatoriske og politiske instrumenter kan forvride konkurrencen og disse aspekter må derfor efter Kommissionens opfattelse medtages, når man foretager en overordnet vurdering af konkurrencebetingelserne i Det Indre Marked.

Kommissionen har i den forbindelse udarbejdet opgørelser over situationen i medlemsstaterne på 3 forskellige punkter: 1) En opgørelse over anvendelsen af statsstøtte i procent forhold til BNP, 2) en opgørelse over samhandlen (eksport + import) i procent i forhold til BNP og 3) en opgørelse over direkte udenlandske investeringer i procent i forhold til BNP.

Af denne opgørelse, der ikke omfatter statsstøtte til landbrug, fiskeri og jernbanetransport, fremgår det, at Danmark er det land, hvis statsstøtte udgør den 4. største procentdel af BNP (0,63 %). Kun Irland, Portugal, og Tyskland har et større støtteniveau i forhold til BNP med henholdsvis 1,01%, 0,82 % og 0,64 %. EU-gennemsnittet ligger på 0,44 % .

Kommissionens opgørelser tyder på, at en reduktion i statsstøtteniveauet kan bidrage til større international konkurrence gennem øget samhandel og ved at udenlandske investeringer fremmes.

- **Europa-Parlamentets holdning**

Hverken den 9. oversigt eller resultattavlen har været forelagt for Europa-Parlamentet. Det kan dog nævnes, at Konkurrencekommissær Mario Monti præsenterede ved sin tiltrædelse som Konkurrencekommissær i 1999 Europa-Parlamentet for sine overvejelser omkring tilvejebringelse af større gennemsigtighed på statsstøtteområdet – herunder i form af et statsstøtterejster og en resultatt /P>

- **Nærheds- og proportionalitets princippet**

Den 9. oversigt og resultattavlen berører ikke nærheds- og proportionalitetsprincippet.

- **Gældende dansk ret**

Den 9. oversigt og resultattavlen har ikke betydning for dansk ret.

- **Høring**

Kommissionens udkast til resultattavle har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Industri- og Regionalpolitik, hvor en række ministerier og interesseorganisationer er repræsenteret – blandt andet Arbejdernes Landsorganisation, Dansk Industri samt Dansk Handel og Service.

I den forbindelse er der udtrykt støtte til resultattavlen. Dansk Industri har samtidig givet udtryk for, at såfremt resultattavlen på sigt skal erstatte Kommissionens oversigter over statsstøtte til fremstillingssektoren i EU bør flere af oplysningerne i disse oversigter indarbejdes i resultattavlen.

- **Lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser**

Den 9. oversigt og resultattavlen har ikke lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.